



Štev. 10.

V Ljubljani, 1. vinotoka 1915.

Leto XVI.

Zrem ti v srce.

(Z bojišča.)

Že prihaja tiha ura,
ko v zapeček sedeš z dedom —
pa bo pravil o junakih,
ki so v vojnah hudih, hudih,
da se bijejo za svojece. —

Prigovarjala bo mati,
gladila bo lice:

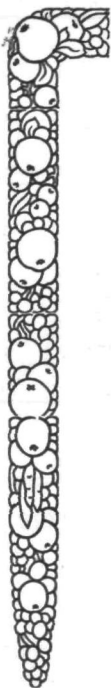
„Le ne skrbi, le ne boj se,
sanjala sem o junakih,
ki so v zimi se vrnili!“ —

Jaz pa vem za tvoje misli,
ki so v strahu porojene,
vem za tihe, svete želje,
do daljav neba poslane:

„Bože! Zima pride, sneg zapade,
Ti ga vodi po sneženi gazi,
po zamrzli cesti —
pride praznik Tvoj, o, Bože,
daj, privedi ga v domovje —
da med nami spet počije!“ —

Anton Gaspari





Pada tuja vihra . . .

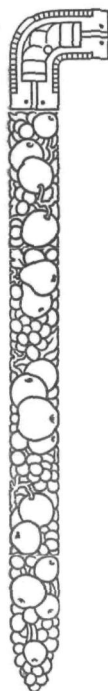
(Z bojišča.)

Že jesen je. Druga leta mirna, hladna ;
vsa prevzeta letos je od groma,
vsa trepeče, zre boječe na planine,
ki s procesijami so pokrite,
zre na gore, velikane silne,
ki so krog pasu obdani z meči.

Pada tuja vihra na primorske gore,
plan se stresa, vode vse šumijo —
teče kri kipeča, pa se zbira v Soči ;
glej, valovi plavajo krvavi :
vsa dolina tja do Adrije je naša,
kri jo piše, ki je neizbrisna !

Soča rdeča je mejnik pohotju —
moč junakov je branik sovragu ! —

Anton Gasparl.



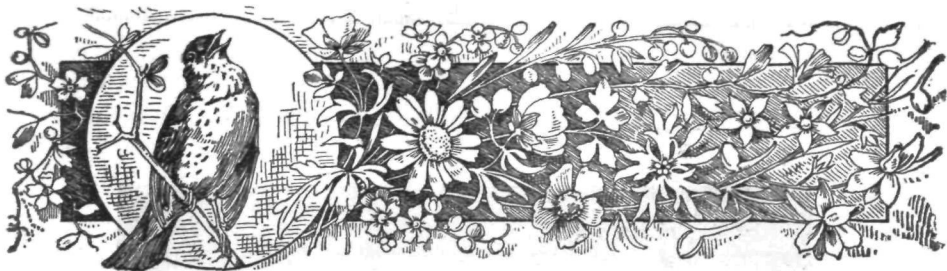
Pozabljena.

Tihi mesec, mesec bledi,
ki čez zemljico vso vidiš,
da vtolažim se, povedi,
kje je, kje moj sinko mili :
ali v rudniku kje hira,
ali v morju je utonil,
ali v bolnici umira ?

Ni se ti potopil v morju,
v rovu sinko tvoj ne hira.
Tam ob reki Misisipi
v beli gradič se zapira,
se zapira, zlate šteje,
o demantih svetlih sanja.
Če ne sanja, vince pije
in s pajdaši čas preganja.

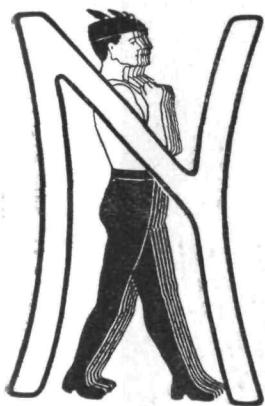
Drago Širok.





ANTONIJA GERMKOVA:

Nuškina punčka.



uška je dobila v dar lepo, veliko punčko. Če vam pravim, da je bila lepa, potem si lahko mislite, da je pregibala ude, zapirala oči in imela prave pravcate lase. In kdo je bil srečnejši od Nuške? Ves dan je imela dovolj posla z njo; celo v sanjah jo je zibala, slačila in oblačila. Ko so prišle časih njene sestrične ali prijateljice k njej, to je bilo veselje!

»Kdo bo mama?« so se vpraševale.

»Nuška naj bo, ker je punčka njena!«

No, Nuška je bila pridna, zato je čez nekaj časa dovolila drugi deklici, naj bo »mama«.

Pa so skuhale tudi pojedino. In kakšno!

Nadrobile so kruha, ga posule s sladkorjem ter ga razdelile na krožničke. In tudi teh je imela Nuška dovolj! A najsrečnejša je bila ona, ki je pestovala lepo punčko! A tudi ta sreča ni trajala dolgo, ker je morala vsaka malo pestovati, in zato je šla punčka iz naročja v naročje.

»Pazite, da vam ne pade na tla,« je Nuškina mama večkrat priporočala deklicam.

In res, bolj tesno so jo privijale k sebi.

»Mamica, nimamo več kruha, da bi kuhale!« je prosila Nuška mamo.

»Na, tu imaš še jabolko! Razreži ga, a pazi, da se sama ne vrežeš.«

In zopet so imele pojedino!

Tako je bilo pri Nuški, odkar je imela punčko, pravo zbirališče takih deklic, ki so komaj vstopile v šolo ali pa še ne.

Ko jo je časih oblekla, obula in ji položila na glavo ličen klobuček ter šla z njo na izprehod, so mislili vsi, ki so jo videli, da je to pravi, živ otrok, le nekoliko pretrdo se je držal...

In kako dobro je delo Nuški, da so gledali in občudovali njeno punčko!

»Mama, glej, kako lepo punčko ima ona-le deklica,« se je oglasilo malo raztrgano otroče na cesti, kažoč Nuško svoji mami.

»E, lepa, lepa!« je vzdihnila žena nevoljno.

Nuškini mami ni bilo baš prijetno v tem hipu, in rada bi ji povedala, da ni ona kupila punčke in bi take tudi nikoli.



V hudih škripcih

Tako so minevali dnevi Nuški in njeni punčki.

A kakor je na svetu vse minljivo, tako je bila tudi Nuškina punčka minljiva.

V Nuškini hiši so imeli mačka. Čisto navaden bel in črn maček je bil, a pridno je lovil miši. Ni je bilo videti nobene v hiši, odkar je maček v njej. Često je posedal po stolih, tudi na posteljo je rad skočil, a če so ga zasačili, je pela šiba!

Neki večer je bila večerja kuhana. Pospraviti je bilo treba z mize, a Nuška se ni še naigrala. Kar jo mama opozori, naj pospravi. Punčka je ležala na mizi. Da bi ne delala napotja, jo Nuška vzame in varno položi na stol, da pospravi poprej drugo. Mucek zadiši večerjo in skoči na stol, kjer je ležala punčka, in ga prevrne! To je bil splošen krik! Nuška si zagrebe glavo med kolena in glasno joče. Mama pobere punčko, ali — oh, nesreča! — punčka ima glavo razbito na sto koscev!

Mucek gre k vratom in plašno gleda. Najbrž je vedel, da ni prav, kar je storil.

Nuška je jokala, mama jo je tolažila.

»Kdo je kriv tega, Nuška, ti ali muc?« se je jezila mama.

Seveda, obsojali so vsi muca, in če ne bi bežal, bi se mu huda godila. In konec temu je bil, da od onęga večera ni nobeden več videl starega pridnega muca. Izginil je strahu ali pa zato, ker se mu je zdela njegova kazen neopravičena.



Jesenske megle.

*Po dolinah megle in po hribih
pasejo se razkuštrane ovce
in napajajo se ob vodah.
Divji veter pleše po gorah
in pripleše ves pijan v dolino
pa prinese s sabo kos zategle pesmi,
pesmi vboge, pesmi zapuščene:*

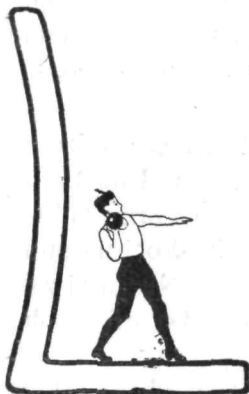
*Po dolinah in po hribih
so meglé;
gledam, gledam, a oko nikamor
ne prodre.
Megle in oblaki — kakor da se zemlji
bliža že nebo —
vendar človek bi ne bil nikoli
zapuščén tako.*

Jan Reginov.



IVO TROŠT:

Kaj premišlja Tonček?



Lukčev Tonček je vesel dečko, a govori že kakor velik. Otrok ne mara biti, najsi je videl komaj štiri pomladi svojega življenja. Hudo ga je zbolelo, ko so mu jeseni poklicali očeta na vojno. Sinko je sicer moško obljubil, da pride za očetom, ko dobi nove hlače in čreveljčke. Hlače in obuvalo je dobil še pred zimo, toda čas, da bi mogel za očetom, se ni še oglasil pod Lukčevo streho. Tonček namreč zaman čaka vojaške pozivnice, zaman se ponuja orožnikom, naj ga odvedejo brez nje k očetu. Vse prošnje in tudi solze so zaman.

Pozimi je deček tako pogrešal očeta, da je začel ugibati, kako bi ga dobil domov vsaj za nekaj časa. Pojasnili so mu domači, da to ni mogoče. Tonček ni verjel.

Neki dan je videl, ko je došel orožnik po sosedovega hlapca Naceta. Hlapec je pobegnil od vojakov in se po vasi skrival vsem poštenim ljudem. Orožnik ga je gnal v mesto v vojaški zapor, kjer ga čaka še kaj hujšega. Tisti dan je bil Tonček prepričan, da že ve, kdo mu privede očeta domov.

Dva dni pozneje sta zopet stopala po vasi mimo Lukčeve hiše dva orožnika. Polagoma sta se pomikala naprej, in Tonček ju je že prej videl skozi okno. Deček teče na cesto, zatlači obe roki v hlačne žepe, pogleda oba moža zakona s tistim očsom, ki se obenem smeje in solzi, se postavi pred orožnika kar s pisano čepico na glavi in reče: »Vi ste odvedli Naceta, pa nam očeta privedite! Saj ga lahko!«

»Odkod pa?« vpraša z nasmehom orožnik, visok, rdečeličen hrust, ki mu je bilo vse znano, kaj je s Tončkovim očetom in kaj namerava deček, ki pojasni takoj brez strahu:

»Z vojne.«

»Mi odvajamo može samo na vojno, Tonček,« razlaga orožnik.

»Kdo jih pa domov?« vpraša deček žalosten in zamišljen.

»Bog in angel varuh.«

Tako nepovoljnega odgovora ni pričakoval Lukčev Tonček. Dolgo je stal na cesti, gledal za odhajajočima orožnikoma in premišljal, kdaj mu Bog in angel varuh privedeta očeta domov. Potem je šel vprašat v hišo mamo, kdaj bo tisti srečni dan. Mama tudi ni vedela, samo jokala je na tihem in dejala: »Moli, Tonček, moli, pa bo kmalu.«

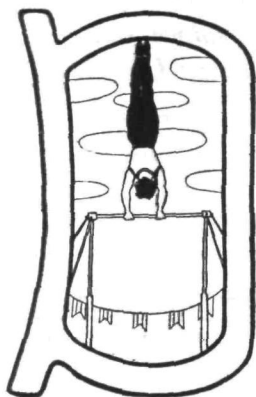
Deček obljubi, a poleg molitve premišlja še vsak dan, zakaj ne more očeta pripeljati domov orožnik, ki bi ga lahko.



LAD. O.:

Janez Sajè.

Ob osemdesetletnici njegovega rojstva.



ne 23. avgusta t. l. je praznoval gospod' Janez Sajè, nadučitelj v pokoju in posestnik v Št. Jerneju na Dolenjskem, osemdesetletnico svojega rojstva. Spominjamo se tega redkega slavja v „Zvončka“ zato, ker je gospod Sajè vzgojil vso prelepo Šentjernejsko dolino ter je bil ves čas svojega šolskega in izvenšolskega delovanja mladini in odraslim ljudem zgled neumorne pridnosti in vztrajnosti — učitelj slovenski v pravem pomenu te besede! — Vsi njegovi mnogoštevilni učenci in prijatelji se ga spominjajo z iskreno hvaležnostjo. — Mož je še danes zdrav in krepak, kakor bi bil v najboljši moški dobi. Tak naj ostane še dolgo vrsto let!



Žalostna pesem.

*Kje bo naša senčica,
listje je že vse na tleh;
kje bo naša radost zdaj
v teh jesenskih tožnih dneh?*

*Oj, ne toži, deca, več!
Radost šla je za goró,
z njo je gorko solnce šlo,
Bog ve, kdaj bo spet prišlo.*

*Senca je za solncem šla,
listje pa leti na tla,
ker, kjer solnce ne blišči,
tudi sence treba ni.*

Jan Reginov.



Na jesen . . .

*Na jesen se je nagnil čas:
svetovne vojne druga zima
objame skoro, skoro vas,
pred njeno grozo vsak strah ima.*

*To naj v pokoro bo mu zdaj
za greh, če zelja in krompirja
poprej prepoln mi bil je kdaj:
le skrb družinska me vznemirja!*

*A česa naj bi jaz se bal?
Okusil sem že vse bridkosti
in menda res ne bom še pal,
če se želodec v mrazu posti!?*

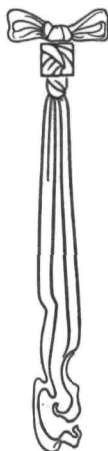
*Kako želodec sedem bom
še sitil zanaprej družini,
oblačil jo, ogreval dom,
otel jo sebi, domovini?*

*Na meji tam ni hujši boj,
kot zreti v bedi deco vbogo;
šel v strelske jarke zanj bi koj,
kdor rešil mojo bi nalogo!*

Fr. Rojec.

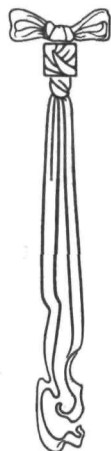


Prekmurska pesem.



*Bratec moj je šel
čez morjá valove.
Kdo me vodil bo
v bukove lesove,
kdo me spremljal bo
do zelene Mure?
Meni se pa zdi,
da vesele ure,
bratca več ne bo.
Pa da v rodno selo
zopet vrne se,
lice mu bo velo,
žalostno srce.*

• Drago Širok.

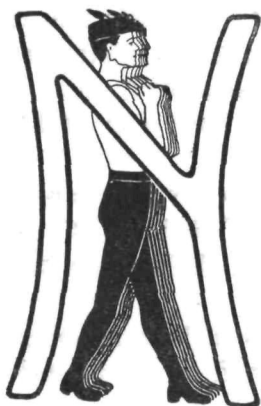


PRILOGA ZVONČKU



FEDOR:

Jesen na ljubljanskem barju.



a jugu in jugozapadu mesta Ljubljane se razprostira širna ravan — Ljubljansko barje. V predzgodovinski dobi je bilo to barje veliko jezero. Pozneje je voda pretrgala rob obmejnega gorovja pri Ljubljani in se je odtekla, a jezersko dno je ostalo stoletja in stoletja nepristopno. Danes pa je barje močno osušeno, in ob lepih cestah stoje na njem prijazne vasice.

Prirodnih lepot in zanimivosti ni posebnih na njem. Ako pa celo stopaš deževnega dne po samotni cesti od Ljubljane proti Igu in se ozreš po enolični pokrajini, se ne moreš iznebiti vtiska dol-

gočasnosti in puščobe!

Toda mi Barjani, ki gledamo to ravan vse leto, in to ob lepih in deževnih dneh, trdimo, da je lepo pri nas!

Lepo je v prvi pomladi, takrat, ko pribuči izza Krima jug in plane v nižino; zaveda se svojih moči in pravic ter zagospodari po njej... Mogočen gospodar je to! Z vročimi poljubi otaja debelo snežno odejo, z neutешljivim glasom kliče prirodo k vstajenju...

Kmalu ozeleni širna ravnina, vlažni travniki so kakor posuti s temno-rdečimi močvirskimi tulipani... Vitke breze zašume v vetru, vesele svoje mlade obleke... Lepo je tedaj!

In pride poletje s svojimi tihimi večeri in svetlimi nočmi. Zvonko zapoje širom celega barja kosa in naznanja smrt mlademu cvetju... Veselo ukanje koscev se razlega od ranega jutra do pozne noči vsepovsod. Prijetno je tod poleti. A moj namen je, govoriti o jeseni na barju.

Tako-le začetkom septembra se prično tepsti v zraku jug, veter, burja in sever. Zmagovalka ostaja mrzla burja!

Istočasno se prično zbirati lastovice za odhod na jug. Ajda po njivah je godna za žetev, a po pokošanih travnikih prične poganjati jesenski podleseki.

Tiste dni ima Logarjev Martin mnogo dela: vidi, da se bliža jesen. Mož stanuje izven Črne vasi blizu prostranih gošč. Po poklicu je lovski čuvaj. Ni lahka služba to. Paziti je treba na lovsko zemljišče kot na oko v glavi! Varovati je treba les. Kako rada izgine ob trdih nočeh kaka smrečica! Čuvati je treba divjačino: streljati in odganjati podivjane mačke, pse, lisice, divje golobe, vrane, skobce in — divje lovce.

Malokdaj je naš Martin spomladi in poleti brez posla; ko pa zapazi znake bližajoče se jeseni, pregleda še enkrat staro svojo dvocevko in jo dodobra očedi in namaže. Tudi se zadostno preskrbi s smodnikom in svinčcem ter zaeno potroji svojo pozornost! Resnica je namreč, da tatinska zalega ravno jeseni najhuje pritisne na goščo; trda je takrat za živež in kurjavo.

Na drugem koncu gošče stanuje Tinče Sova. Tudi njegova bajta stoji na samem, in tudi on ne drži križem rok na jesen. Pošteno delo mu ne ugaja, krompirja in močnika ne ljubi. Zatorej zleze prve dni septembra na podstrežje svojega raztrganega bivališča in pregleduje ondi pasti in zanke; če kaj ni v redu, temeljito popravi. Stvar mora biti urejena tako, da ne bo moglo uiti, če se bo kaj ujelo!

Tudi si nareže v grmovju kopicu primernih vej in rogovil in se preskrbi z lepom. Jeseni lete cipe na jug! Zvita buča je ta Tinče! V gošči ga ni videti nikoli, in Logarjev Martin mu ne more blizu, a okolo njegovega domovanja skoro venomer diši po okusni pečenki!

Podlessek, ki tisti čas pričinja cveteti, pa vzpodbudi kajžarja Miho Ježka k druge vrste opravku. Možakar poišče in osnaži lopato ter pripravi obširno vrečo, potem pa gre kopat podlessek, čigar gomolje rabijo v zdravilstvu. Res je pa, da nabira naš Miha te gomolje najrajši okolo krompirjevih njiv, ali celo okolo prostorov, kjer je lepo v kopicah zložena suha, trda šota, ki neizrečeno rada gori...

Govore tudi, da časih Miha Ježek domov gredé težko nosi in silno sopiha... Prav tako, kakor bi ne nosil samo podleskovih gomoljev v vreči!

Vovkov Jurij je ubožen kmetič, toda moder mož; modrega pa so ga naredile preteklih jeseni izkušnje! Toda on si je poiskal času primerne opravka. Od vseh strani vlačí deske, kole in drogove skupaj. Ko jih je cela skladovnica na kupu, gre z močnimi žreblji in kladivom na delo. Pri tem pa tako-le modruje: »Pride dan — in nastopi huda povodenj. Plavali bomo! In izkaže se takrat, da je dober, močan splav v vodi najporabnejše orodje, in da je bilo zbijanje splava najbolj pametna priprava za jesen!«

Medtem smo že sredi jeseni. Solnce se jame vedno pogosteje skrivati za oblake, ki jih podi burja po višnjevem nebu. Breze rumene, velo listje se lovi po zraku... Poleg iglastega drevja se le še jelša ponaša s popol-

noma zeleno obleko. Oblatela se bo šele o prvi veliki slani. Tudi travniki so ohranili svojo poletno barvo. Nad njimi plavajo tenke niti takozvanega »babjega leta«. Po ljudski veri so te niti spletene iz rose. Vemo pa, da so le pajčevine, ki jih je veter nanosil skupaj. Prazne so, zakaj žuželke so že davno opustile lov po zraku.

Po grmovjih se milo oglašajo sinice in kraljički, kot bi žalovali za tovarišj-pevci, ki so odleteli na jug.

Ostale pa so še vrane, ki glasno kričé letajo nad zapuščenimi travniki. Menda vedo, da jih prirodopisna knjiga prišteva k pevcem, in zato hočejo s svojim grdim »kra-kra« nadomestiti slavčke in ščinkavce! Tudi vrabci so nam ostali zvesti. V velikih jatah poletavajo od strnišča do strnišča, in dobro se jim godi. Ko bodo pa strnišča popolnoma obrana, bodo silili k človeškim bivališčem, in polnim kozelcem. In zveste te živalce postanejo sila nadležne!

Soince posije šele pozno dopoldne. Dolgo se mora truditi, preden z međlimi žarki razžene meglo, ki je imatno na barju toliko, kakor nikjer drugod. Zato so jutra mrzla. Pastirji, ki priženo zgodaj zjutraj na pašo, prineso šote s sabo in zakurijo. Pozneje, ko megla izgine, je videti od Ljubljane do Vrhnike silno veliko majhnih ognjev, ki se ob njih grejejo pastirji mnogoštevilnih čred. Jesenski zrak je nenavadno čist, in lep razgled se odpre tedaj opazovalcu.

Pašniki, ki se po njih pase živina, tvorijo največji del barja. Kolikor daleč seže oko, je videti le bledozelena trava. Tupatam moti to enoličnost orumenelo grmičevje, skupina jelš ali zapuščeno strnišče... V tem trenutku se še blesketa na travi srebrna rosa, ki je čez noč legla na itak vlažna tla...

Ne daleč od nas orje na strnišču kmet za ozimino. Sklonjen počasi stopa za plugom. Časih za trenutek vzdigne glavo in se ozre po otožno-lepi svoji okolici... Ve, kako rodovitna je zemlja, ki jo obdelava, in boli ga, da raste po njej ponajveč le borna trava in malovredno grmovje. Ve tudi, da drugače ne more biti, dokler ne nehajo gospodariti po barju povodnji.

Pa tudi deli barja so, kjer ne bo poraben plug takoj, ko bodo osuševalna dela končana. Sekira mu bo morala delati pot ponekod v takozvanem Mestnem logu na levem bregu Ljubljance: prav ob našem času se lepo vidi orumenelo drevje, ki ga zarašča. Še v večji meri se bo moralo to zgoditi na nasprotnem bregu, v goščah med Igom in Črno vasjo. Tam službuje Logarjev Martin. Prijetno nam zablešče izmed temnih borovcev breze s svojimi belimi debli in zlatorumenimi listi nasproti!

Tik ob gošči plapola velik ogenj, okolo njega sede in leže pisano oblečeni ljudje. Cigani so. Poleti so se potepali križem sveta in sleparili poštene ljudi. Ko pa je prišla mrzla jesen, so se spomnili nas Barjanov in naših zapuščenih gošč, kjer brezskrbno kurijo. In res je videti, da se počutijo popolnoma varne...

Opoldne odženo pastirji sito živinico proti domu; po vsej ravnini se razlega iz mladih grl: »Hej, domov; hej, domov; hej, domov!«

Popoldne čujemo strel na strel. Mestni lovci so prišli na lov. Nekaj se jih vozi po Ljubljani in strelja divje race, drugi pa love po kopnem, da beže preplašeni zajci na vse strani... Veliko streljajo; koncem lova pa ne bo kaj dejati v nahrbtnik.

Tam izza gošče jim prihaja lahno žvižganje na uho. Kaj neki more to biti?

Mi vemo, kaj je. Tinče Sova čepi s piščalko v ustih za grmom in vabi cipe na »limanice« ...

Na večer vzplamtijo opoldne pogašeni ognji iznova; pastirji so zopet prignali na pašo.

Tudi v Mestnem logu se dviguje na par krajih dim proti nebu... Tam kurijo potepuhi, ki pasejo lenobo po barju...

Iz Ljubljane in Ižice se dviga višnjevobela megla in lega po travnikih. Čarobno lepa odeja zagrne otožno večerno pokrajino, le vrhovi dreves in hišne strehe se dvigujejo nad njo...

Tiho je vsepovsod. Le zdajpazdaj potegne veter skozi velo listje, za-trepeče od ognja pri gošči sem žalostna pesem ciganova...

Tako je pri nas jesenskega dne. Vedno bolj kratki prihajajo ti dnevi, vedno več je deževnih vmes. Kadar pa bi imelo biti lepo, zapre gosta megla pot slabotnemu solncu.

Priroda čuti pomanjkanje solčnih žarkov, travniki porumene, življenje na njih umira...

Ob vodah se pojavijo štoklje, ki si odpočijejo pri nas na dolgi poti v toplejše kraje. Visoko gori na nebu pa lete v podobi klina žerjavi na jug. V golem jelševju ob Ljubljani poje venomer sekira žalostno svojo pesem...

Drv je treba, zima se bliža...

Pozno jeseni pride ponavadi nad nas nadloga, ki se je je upravičeno bal Jurij Vovk. Po dvadnevem — tridnevem dežju nas zalije voda...

Siromašno, a zanimivo življenje, ki ga živimo ob taki priliki, opišem kdaj prihodnjič v »Zvončku«.

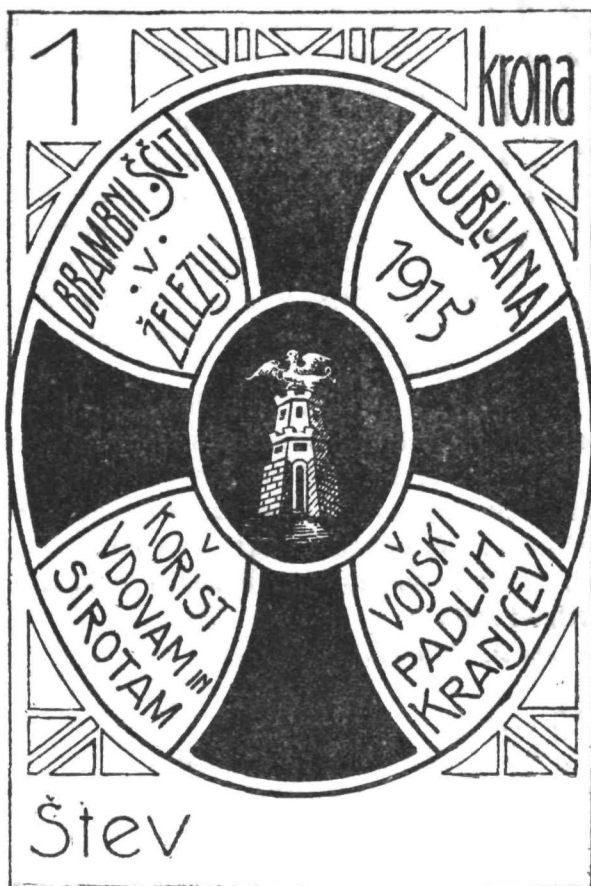
Omenjam samo, da je pogled na hipoma nastalo jezero zares lep! Človek se nehote spomni na one davne čase pred Kr. r., ko so pljuskali med Krimom in Polhograjskimi Dolomiti, med Ljubljano in Vrhniko valovi velikega jezera. Priden rod si je postavil na njem varna bivališča — staybe na kolen. Mirno in zadovoljno je živel na njih kot lovec in ribič.

Sedanji prebivalec Ljubljanskega barja pa je kmetovalec in živinorejec. Domovje mu ne stoji na visokih koléh, temveč na tleh, in ko pride povodenj, mu teče voda skozi okna v hišo...

Bog nam pomagaj Barjanom!

Povodenj tudi zaključí jesen. Bodisi, da nastopi v času, ko je zima tik pred durmi, ali pa že mnogo prej. Tudi v zadnjem slučaju zamori slehrno življenje v prirodi...

Potem je pa res dolgočasno na Barju!

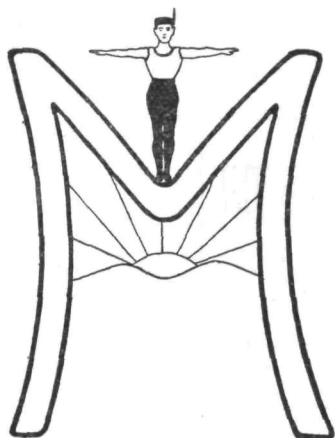


Brambni ščit v železju mesta Ljubljane

CVETINOMIRSKI:

Razbojniki.

(Venec resničnih zgodb.)



oj prijatelj rudar Primož in jaz sva sedela nekoč pod noč po končanem, težkem enodnevnem delu v zakajeni, s tobakovim dimom napolnjeni krčmi, kamor navadno sicer nisva zahajala, že zato ne, ker je bilo predaječ od rudokopa.

»Veš kaj, meni je dolgčas!« je rekel nadoma Primož in si začel svalkati cigareto.

»Saj meni tudi!« sem se pritožil še jaz ter vtaknil v usta zadnji krompirček, ki je ležal na plitvem krožniku pred menoj.

Primož se je naslonil z obema komolcema ob rob vegaste mize; nato me je pogledal z

dolgim, vprašujočim pogledom.

»Nečesa sem se spomnil, bratec...« je tiho šepetal in bobnal s prsti ob mizo. »Ti znaš toliko zgodb... kar povej še zdaj-le eno ali pa dve, ali pa kolikor jih hočeš in kakor se ti zdi prav, in verjemi mi, nič več mi ne bo dolgčas, meni zategadelj ne, ker bom verno poslušal, pa tudi tebi ne, ker boš pripovedoval... Kajne, da boš kaj povedal?...«

Vkljub temu, da nisem bil ravno pri najboljši volji, sem vendarle hotel ustreči prijateljevi želji.

»No, bom pa začel, Primož...«

»O čem?«

»O razbojnikih...«

»Oho!... Ampak koj navrni vodo na mlin!...«

Tudi sam sem si prižgal cigareto ter se naslonil s komolcema ob mizo.

I.

Primož, tam, kjer si ti doma, je sama ravnina, prelepo Krško polje — tjadol do Brežic, tja gor do Rake... Tam pa, kjer sem doma jaz, je ravno narobe: hrib ob hribu, drug bolj strm od drugega. Komaj da počiva med temi hribi ena sama ozka, globoka dolina, komaj da je v tej dolini še malo prostora za naš potok Zapoto, ki šumlja skozi Jagnjenico... in to tjadol do radeškega trga vedno tik pota. (Zato tudi ime Zapota). Torej hribi so tam, kjer sem doma jaz; in sicer ti-le hribi: Kum, Čimerno, Ključevica, Močilno, Jatna in Magolnik. Ti hribi se drže drug drugega in se vijo kakor ogromna veriga na vsaki strani doline, ki je posejana z nekaj prijaznimi holmi. O enem izmed teh hribov bom še govoril. — Naša hiša se smehlja na holmu vsa bela in jasna, z vabečimi zelenimi polkni; če stojim na pragu, ne vidim nič drugega kakor nebo nad seboj, dolino pod holmom

in z dolino vred vijoče se hribe vseokrog. Tudi šola čepi pri nas vrhu hriba; od nas do nje je ravno eno uro hodá, ravno tako tudi do cerkve in do župnišča. Tiho gre pod Kumom življenje svojo pot, tako enolično in samotno, da je velika stvar, če je videl kdo na cesti skozi dolino slučajno idočega tujca; zakaj o tem tujcu se bodo pogovarjali ljudje potem gotovo teden dni ali pa še več: Kakšno obleko je imel, kakšen klobuk in kakšne črevlje, ali je bil v lica okrogel ali košččen, če je imel brke ali brado, ali je bil pa morda brez obojega, in kako je hodil, ravno ali vegasto, kako se je pri hoji zibal, ali bolj na desno, ali bolj na levo, ali bolj naprej, kakor da bi nosil iz mlina polne vreče moke, ali je pa celo šepal — ojoj, najbrž preoblečen peklenšček! — in kaj je imel s seboj, če je bil brez palice ali z njo, če je nosil pod pazduho kak omot ali zavitek, in kakšna je bila tista palica in kakšen tisti zavitek... in tako naprej. Ni torej čuda, če je nastal nekega poletja kar hipoma ogenj v vseh strehah, ko se je pod Kumom bliskoma raznesla strašna, skoraj neverjetna novica, da so na Magolniku, v magolniških širnih in mračnih gozdovih tolovaji, razbojniki; in Magolnik je oddaljen samo uro hodá od fare, od podružnice pa približno poldrugo uro, če se človek s hojo preveč ne sili. Raznesla se je torej ta strašna novica v Svibnu in na Jagnjenici ter še marsikje drugod onostran hribov, na šentjanško in mokronoško stran. Ali je veliko razbojnikov? Cela tolpa, morda še več... Na čuden, prečuden tir je zavilo zdaj življenje z vsemi svojimi strahotami... Ljudje so se križali in hodili jako zgodaj spat, ker so se bali... ker so bili močno plašljivi... No, ampak ni jim to v zamero, zakaj bal se je celo sam gozdar Judigar — mož, oborožen vedno od nog do glave, pa naj je hodil lovit in streljat srne ali polže, divje peteline ali vrabce. Preprosti kmetje se pa ničesar tako močno ne boje kakor tolovajev; že sama beseda »razbojnik« ali »tolovaj« jih splaši; to je zanje nekaj nečuvvenega; nekaj takega, kar spravi lase na glavi vsakomur koj pokonci; in posebno še, če so govorice o razbojnikih resnične.

Ljudje so verjeli, in storili so prav. Kdo je videl razbojnike? ... Videl jih je Lukežev Luka iz Curpka, nedaleč od fare. Šel je bil Luka nekoč o mraku domov s sejma, ki je bil tisti dan v Mokronogu, in da bi bil prej doma, je krenil čez Magolnik, po ozki, z bičjem in mahovjem prerasli stezi ob gozdu. Kar zapazi v gozdu daleč, daleč notri v gozdu plapolajoč tok ognja, ki se vali iznad košatega drevja visoko proti nebu. Zato se zdi to Luki sumljivo, krene s steze in taca previdno v gozd. Dolgo hodi po prstih, da ne bi zašumeli kostanjevi listi pod njegovimi nogami. Tako šalobari Luka kar vedno naprej, glavo nagnjeno, roke v pesti stisnjene. Okrog njega poltema. Ali iz daljave se vedno bolj svetlika rdeči tok plamenov, sivi dim se kadi nagosto proti nebu navzgor. Kmalu zadiši iz daljave tudi po pečenki, prijeten, opojen vonj. Tudi se kmalu začujejo pritajeni, pol šepetajoči, pol glasni pogovori in smeh, vesel grohot. Luka sključi noge, zgrbi še bolj hrbet in copota kakor jež urno proti mestu, od koder plapolala ogenj; toda daleč je še do tistega kraja. Vkljub temu pride naposled ven-

dar na rob neke globoke in prostorne globeli; tam se skrije za široko bukovo deblo in pokukava zdajpazdaj navzdol v globel. In kaj vidi Luka? Razbojnike, veliko tolpo oboroženih tolovajev; okrog ognja leže in pečejo vola ... Luki od presenečenja skoro zastane sapa; premaga se, da ne zastoka glasno; tiho se odstrani od drevesa in gre nazaj iz gozda na stezo, nato pa naprej navzdol proti Curpku, proti domu, srce prekipeva-joče od vsega tega, kar je bil pravkar videl ... Doma zleze takoj na čelešnik ob peči in nekoliko razmišlja o razbojnikih; truden od dolge hoje in od tega razmišljanja smukne nazadnje na peč sámo, se odene čez glavo z rjuhami in s konjskimi plahtami ter koj zaspi. — Preplašenemu Luki pa se tisto noč ni sanjalo nič drugega kakor edinole o samih razbojnikih ... Drugo jutro je vedela pa že fara in podružnica, stari in mladi so vedeli, da so v magolniških hostah razbojniki. Ampak tudi to se je namah zvedelo, da je bilo izginilo kmetu Frletu ravno prejšnji večer, ko je bil Frle s hlapcem z doma, dvoje najlepših volov iz hleva.

Kaj je bilo torej pričeti?

V svoji zbežanosti ni šel nihče po orožnike, nihče se ni spomnil nanje. Ne, vse drugače je bilo! Prestrašeni kmetje so samo tarnali in jadikovali ter povešali glave. O mraku je bilo v vasi zmerom vse tiho, kakor izumrlo. In kolikor bolj se je mrak večal, toliko večja grobna tišina je vladala v vasi. Čemu?! ... Ali ni hušknila mimo hiš temna človeška postava, ali se ni posvetila iz teme svetla puškina cev, ali ni prestrašeno zalajal pred Medvedovo krčmo hudi Hektor?! ... Da, ni bilo več varno o mraku na cesti, nihče ni več rad postajal pri vodnjaku sredi vasi, da bi se pogovoril kaj s svojim sosedom, s svojo sosedo ... Ali ni zabrlizgalo kar nagloma nekje daleč v gozdu, ali ni odgovoril temu brlizganju drug, še vse bolj pretresljiv žvižg?! ... Razbojniki z Magolnika so si dajali že nedaleč od vasi znamenja, se klicali s tajnimi glasovi iz posebnih, skrivnostnih piščalk, ki so se nanje le sami dobro razumeli in so se pripravljali oprezno na nočno plenjenje, na tatvine ...

Po orožnike kmetje niso šli, ampak so se preskrbeli kar sami s puškami in s samokresi. Tako tudi moj oče, ki do takrat še nikoli ni bil držal v svoji roki tako strašnega morilnega orožja, kakor je samokres. In ponoči je vsak vaščan stražil svojo hišo, zakaj bila je nevarnost, da razbojniki, ki so bili muhasti in pretkani, ulomijo vežna vrata in prihrume v sobe. Dosti sitnosti je bilo takrat, resnično. V večnem strahu smo živeli, kakor v hudi vojni.

Zvečer sem sedel časih z bratom na pragu pred hlevom; razgovarjala sva se, največkrat o tem, kam pojdeva potem, ko dovršiva ljudsko šolo; brat mi je pravil, da se pojde učiti za zidarja, samo zato, da si bo sezidal enkrat lepo visoko hišo, če ne morda celo palače, mene pa je najbolj veselil kovaški stan, postati sem hotel na vsak način kovač, hud, brkat in črn kovač — tak, da bi se ga bali vsi otroci, pa ne samo otroci, ampak tudi veliki odrasli ljudje, ves svet ... Medtem se je vedno bolj nočilo, z

gostečo se temo vred pa so nama zastajale tudi besede, druga za drugo, zastale so nama naposled docela, in umolknila sva obadva hkrati, odprla usta in se tako začudeno pogledala, kakor da pričakujeva nekaj strašnega; čudna, srce moreča tišina je pritisnila na naju obadva, tako da bi si bil najrajši zatisnil oči in bi nikamor več ne mislil. V Jatni, južno od Magolnika, so se hipoma začeli oglašati dolgi, tenki brlizgi in cvilečemu piskanju podobni žvižgi; zabrlizgalo je globoko spodaj v gozdu, že blizu potoka, blizu vasi, temu brlizgu je takoj odgovoril visoko sredi hriba zategel in dolgočasen pisk, kakor da se heheče kje šoja, za tistim piskom je pa nenadoma zažvižgalo ostro in tenko na vrhu hriba, zažvižgalo je že nekje v dolini; in spet je zapiskalo, a zdaj že prav blizu vasi — kakor da oponaša kdo šojino hehetanje — nato pa je utihnilo; a molk je trajal samo nekaj časa: brlizgi, piski in žvižgi so drug za drugim zopet vstajali iz teme, so krožili nad dolino, polnili jatenske gozdove in kakor mračne večje so obplahutavali s svojimi tajinstvenimi glasovi vas, pikali so me kakor strupeni kačji jeziki v srce. Nemo, brez besed sva strmela z bratom v noč, komaj da sva si upala dihati. Nato je zavladał za nekaj časa zopet molk v gozdu; pa tudi tišina ni bila dobrodejna, bila je strašna, moreča. Nedorolgo zatem sva začula z vrha Jatne strele, pok za pokom. — »Bog vedi, kdo strelja?« je vprašal tedaj brat šepetaje. — »Kdo drugi, če ne tolovaji!« sem rekel jaz in se prekrižal. »Najbrž so ustrelili zdaj-le kakšnega bogatega tujca — potnika... In obadva, brat in jaz, sva bila v nemalem strahu, brat je verjel meni in jaz samemu sebi... Dvignila sva se s praga, brž sva gnala še živino na vodo in sva šla potem v hišo, da naju ni bilo več tako močno strah, ker smo bili zbrani v sobi vsi domači skupaj. —

II.

Nekoč zjutraj je bilo, ko je planila bliskovito s hriba v dolino grozna novica, da so bili razbojniki to noč oplenili krčmarja Kmetiča. In sicer, da so bili udrli v mesnico in v klet, kjer so bili izpili sočček vina in veliko žganja in od koder so bili odnesli nekaj najlepših telečjih stegen in vrhu vsega še denarja iz miznice v znesku sedemsto kron. Tako se je glasila novica. Koj sva bila z bratom na nogah in sva tekla v hrib, da bi se prepričala na lastne oči, če je novica resnična ali ne. Z nama je bilo še mnogo drugih šolarjev, ki so šli takrat tudi v šolo, in so bili ravno tako radovedni kakor midva. Kmalu smo stali vrhu hriba pred Kmetičevo krčmo. In v resnici: novica ni bila lagala. Pod krčmo je bila klet; vrata so bila vržena s tečajev na tla in so bila polomljena, mrežasto okence je bilo izdrto in tudi na tleh. Blizu te podrtije je sedel krčmar Kmetič sam in je ves objokan strmел v to močno izpraznjeno shrambo vina in mesa.

Pa ne samo to! Še mnogo drugih novic je vrelo v dolino jagnjeniško. Zgodilo se je mnogokrat tudi kaj smešnega. Tako n. pr. so bili vrgli tolovaji kmetu Turku s Počakovoga vežna vrata s tečajev in so odnesli samo troje hlebcev kruha s seboj; to pa zato, ker jih je stari, že močno sivolasi



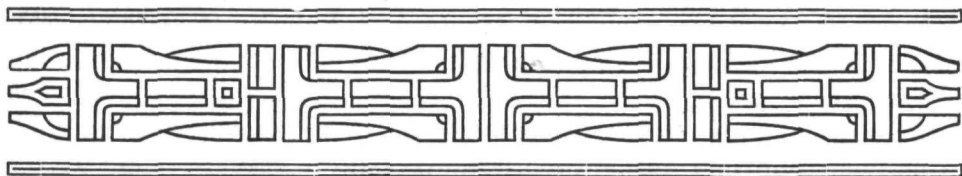
Tolmin, ob Soči

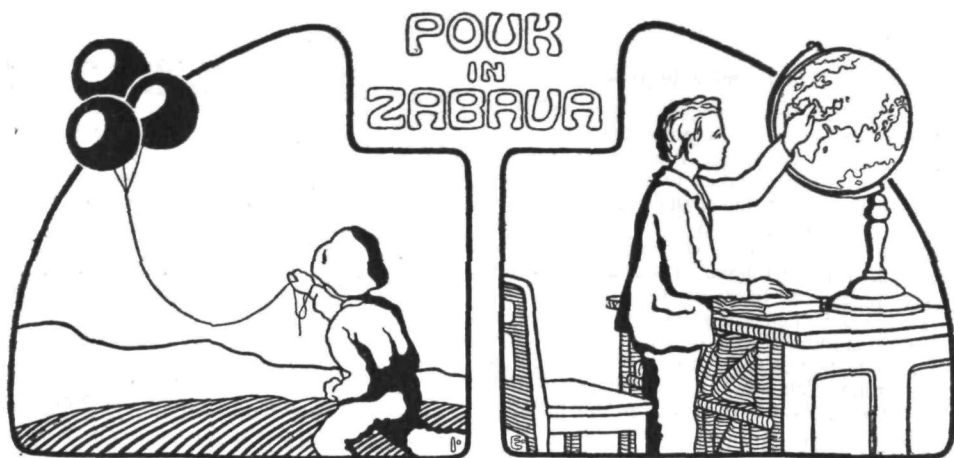
oča Turk napodil kar z bridko sekiro iz hiše. Stari Turk je bil namreč ponoči v svoji čumnati s sekiro na straži; duri je bil dobro zapahnil in legel nato na klop pod okno, ki je bilo mrežasto. Nekoliko časa je pušil iz svoje ljube pipice, potem pa ga je premagala dremavica, in zaspal je na mučni straži. Kar hipoma ga zbudi iz sladkega spanja ropot. Brž se spravi stari Turk pokonci in — hajd! — oprezno k oknu, češ, če pomoli tolovaj glavo skozi mrežo v oknu, ga počim s sekiro, da se mu razlijejo možgani kakor kaša po tleh. In res se je kmalu, prav kmalu hušknilo tapaje mimo okna petero temnih človeških postav; toda nihče se ni ozrl proti zamreženemu oknu — hiteli so proti vežnim vratom. Oča Turk je planil na noge in je švignil iz čumnate. Prepozno. Zakaj ravno tisti hip so lopnila vežna vrata na tla, naravnost pred starčkove noge, toliko da niso podrla še njega na zemljo. Od strahu je stari Turk zaječal; ko pa je zagledal mračne, bradate obraze razbojnikov prav tik pred seboj, je vrgel sekiro proč in pobegnili — kam? V jedilno shrambo! Tam se je skrili za veliko mizo, še prej pa je vzel z nje veliki namizni nož, s kakršnimi režemo na kmetih hlebce. Ogledoval je ostri nož v svoji roki, in spet se je vrnil pogum v njegovo srce. Medtem so bili rogovilili razbojniki po veliki domači sobi; ker pa niso mogli dobiti nič primernega, so tekli v jedilno shrambo. Tu jih je pa že čakal stari Turk z nožem, kakor kosmat rimski vojščak se je bil postavil za mizo. — »Lakote!« je zavpil nad tolovaji, ki so ravno tedaj prihrumeli skozi vrata. »Kaj hočete?« — Tolovaji so se starčku gromko zasmajali, njihove oči so se mrko zabliskale skozi polmrak, ki se je razprostiral od tal do stropa. Nato je rekel eden izmed razbojnikov: »Mož, zdaj izbiraj: Denar ali glavo! Kaj ti je ljubše?« — Stari Turk pa se je razsrdil. — »Lopovi!« je kriknil. »Ničesar ne dobite od mene! — Pojdite! Dolga je še vaša pot v gozdove; zato vam dam ta-le svet: mirujte, sicer bo po vas...« In to-le zvijačo si je izmislil tedaj oča Turk: urno se je okrenil proti oknom in je začel klicati: »Janez, Miha, Nace, Peter... zdaj streljajte, dobro merite!« — Kakor da čakajo zunaj pred hišo vaščani, ki bodo začeli sedaj streljati skozi okna na razbojnike... Zvijača je pomagala, razbojniki so se naglo zasuknili in pričeli bežati. Stari Turk pa za njimi! V veži je pobral še svojo sekiro in jo je razjarjen zalučil za tolovaji. Enega izmed razbojnikov je sekira zadela zadaj v peto, ki je iz nje koj začela brizgati kri. Ranjeni tolovaj se je obrnil in divjal nazaj proti hiši naravnost v jedilno shrambo, kamor se je bil vrnil tudi stari Turk. Udril je pa tako nanagloma, kakor da je bil padel z jasnega; pograbil je tri hlebce kruha in je spet oddivjal kakor vihar na plano... Od groze se je zgrudil pri tisti priči stari Turk na tla in se je križal do jutra in je hvalil Boga, da se mu ni bilo pripetilo kaj hujšega... Kako se je maščeval ranjeni razbojnik, je pa vedel povedati stari Turk še dolgo potem, ko je bil že blizu groba...

Vedno naprej so krožile pretresljive novice o razbojniških ulomih, ki so jih znali zviti tolovaji kaj prebrisano izvesti.

Pač pa so se obnesli tolovajski ulomi marsikje tudi še bolj jalovo kakor pri Turku. Tako n. pr. v župnišču pri fari. Ob pozni ponočni uri, ko so že vsi spali, so pritacali razbojniki iz gozda k župnišču; s seboj so imeli dolge in jako težke železne drogove. In lotili so se župnišča. Ker so bila glavna vežna vrata dobro zaklenjena in od znotraj zapahnjena, so se spravili nad pritlično, visoko slepo okno, ki so ga mislili z drogovi preluknjati. Seveda jim ni šlo to delo kaj posebno izvrstno izpod rok, zakaj zid je bil širok, nenavadno širok. Dolgo časa so se mučili z ostudnim delom, pa so odkrhnili šele komaj za palec na debelo zidu od slepega okna. Tedaj je začul to topotanje z drogovi in ves ta hrup župnik sam; oprezno je odprl okno svojega stanovanja v drugem nadstropju, nabasal lovsko puško in šel za hip na stražo. Razbojniki, nič hudega sluteč, so rogovilili naprej, a brez uspeha, ker je bil zid premočan. Župnik jih gleda, roka se mu trese, oko se mu od zlovolje vedno bolj mrači, in srd ga popada. Hipoma izproži puško. Razbojniki koj v beg proti gozdu. Še enkrat ustrelji župnik za zlikovci — ravno tako kakor prvič — tudi sedaj samo v zrak, da bi dobili razbojniki večji strah. Še v hujši beg razbojniki; pri teku jih ovirajo drogovi; zato vrže eden zmed njih svoje sitno breme na tla in jo odkuri še urneje v temo... Drugo jutro smo našli šolarji na poti v šolo, nedaleč od župnišča tisti železni drog in pa nekaj zmečkanih klobukov. Slepo okno v župnišču je bilo pa samo nekoliko odrto...

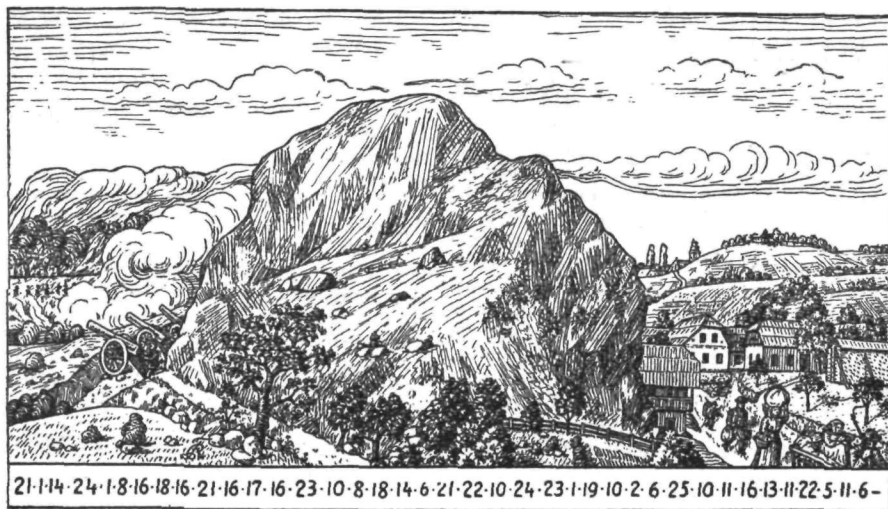
Zgodilo se je pri fari tudi to-le: O mraku se je vračal v vas stari Učakar. Blizu vodnjaka koncem vasi sreča človeka, ki žene za seboj par prav lepih volov. Ker je mrak gost, Učakar dotičnega človeka ne more tako dobro razločevati; pač pa misli, da je to njegov sosed Matjan, in to zato, ker sta vola tako lepo okrogla in zatrkana; taka vola ima pa v Svibnu samo Matjan... »Napajat žene... ampak malo bolj pozen je danes!« — pomisli stari Učakar in se ozre na možaka; pozdravi ga, mu želi dober včer in ga vpraša, zakaj je tako kasen in ali se nič ne boji, če bi ga napadli razbojniki. Toda možak pred živino ne da Učakarju odgovora, mu ne odzdravi, ampak iznenada bliskoma izpusti obadva vola iz rok in jo ulije čez travnik k bližnji hosti... Razbojnik je bil to, ki je hotel odvesti Učakarjevemu sosеду vola v brlog tolovajev na Magolnik; ali ni se mu posrečilo, ker je bil preneroden. (Konec.)





Zastavica v podobah.

Priobčil *Fr. Rojec.*



21-14-24-18-16-18-16-21-16-17-16-23-10-8-18-14-6-21-22-10-24-23-1-19-10-2-6-25-10-11-16-13-11-22-5-11-6-

To zastavico v podobah rešiš, ako vzameš iz abecede namesto števil dotične črke. — Ta zastavica pomenja enoten zgodovinski prizor iz sedanje vojne.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v deveti številki. Slovenski vojaki so hrabri junaki.

Prav sta jo rešila: Stanko Skok v Domžalah; Gojmir Jelenec, dijak II. a razreda na I. drž. gimnaziji v Ljubljani. — Obelisk v osmi številki so tudi prav rešili: Emil, Josipina in Vidka Hreščak v Ilirski Bistrici.



Dve pesmi z bojišča.

V današnjem „Zvončku“ čitajo naši ljubi bralci dve pesmi, ki jih je našemu listu poslal z bojišča c. kr. kadet Anton Gaspari, učitelj v Babnem polju; to sta prelepi pesmi „Zrem ti v srce“ in „Pada tuja vihra . . .“ Gotovo se vsi „Zvončkovi“ bralci razvesele ljubkega pozdrava slovenskega učitelja od tam, kjer grme topovi, in kjer se vojskujejo naši junaki za ljubljeno domovino! Dokaz je to, kako misli vrli slovenski učitelj na naš list in na ljubo slovensko mladino celo takrat, ko gleda neprestano smrti v oči! Naj bi to ljubezen vračala slovenska mladina z zvestobo in vdanostjo do naše domovine ter z vztrajnostjo ob izpolnjevanju svojih dolžnosti! — Gospod Anton Gaspari je pisal doslej v naš list pod imenom „Tone Rakovčan“.

Brambni ščit v železju v Ljubljani.

Kakor so napravila druga mesta v naši državi, tako je postavila tudi naša bela Ljubljana na predlog svojega vrlega župana dr. Ivana Tavčarja Brambni ščit v železju, ki njega sliko priobčujemo na 229. stran današnje številke „Zvončka“. — Kakemu namenu naj služi ta Brambni ščit v železju? V sedanji vojni se bojuje tudi veliko število hrabrih vojakov-Kranjcev. Mnogo njih je ranjenih, mnogoteri pa tudi zavečno zatisne oči na bojnem polju, umorjen od sovražnika. Koliko vdov in sirot ostane po padlih očetih! In tem, ki so med ubožnimi najubožnejši, je treba podpore in pomoči, da vsaj deloma lažje prenašajo bridkosti, nastale po smrti ljubljene rednika. In da se nabere tem podporam namenjeni denar, zato zabijajo milosrdni ljudje v ta ščit žreblje, ki jih kupujejo po 1 K, 40 h in 20 h, kakor kdo zmore. Kadar bo ščit ves prekrit z žreblji, takrat bo res v železju. — Tudi šolska mladina se požrtvovalno udeležuje tega domoljubnega zabijanja žrebljev. — Podoba v sredi štita kaže grb mesta Ljubljane.

Andrej baron Čehovin.

Dne 10. septembra t. l. je minilo šestdeset let, kar je umrl slavni slovenski junak Andrej baron Čehovin. Te obletnice njegove smrti se spomni „Zvonček“ s tem, da priobči v prihodnji številki Čehovinov životopis z njegovo podobo.

Pomilovanja in podpiranja vreden slučaj.

V ljubljanski deželni bolnici leži Berta Kendova, pogumno slovensko dekle iz Tolmina na Goriškem, komaj 19 let stara, ki je donášala našim hrabrim vojakom v okope živil ima pijače za okrepcanje. Med njenim požrtvovalnim delom pa se je razpočil v njeni bližini sovražni šrapnel, ki ji je ranil nogo.

Rana je postala sčasoma tako nevarna, da so ji zdravniki morali odrezati celo nogo. Ubožica je sicer ostala živa, a bo nezmožna za delo vse življenje. Mati njena je še živa, a je brez vsakih sredstev. Ubogo junaško dekle čaka torej nesrečna bodočnost. Da se tej nesrečnici nekoliko pomaga v njeni bedi, trkamo na dobro srce naših čitateljev, da bi z denarnimi darovi pritekli na pomoč siroti, ki bo morala zapustiti bolnico in bo tedaj za dolgo dobo odvisna od milosrčnih bližnjikov. Prostovoljne darove v ta namen sprejema „Posreovalnica za goriške begunce“ v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Žalostna smrt 13 letnega dečka.

Janez Koler, 13 letni posestnikov sin v Agoričah pri Podkloštru, je s kladivom tolkel po vojaški patroni, ki je razpočila in ranila dečka na obrazu in na roki. Zaradi ran se je dečku zastrupila kri in je umrl. — Ne igrate se s takimi opasnimi rečmi!

14 letni četovodja.

Na poveljstvu ljubljanske c. kr. garnizijske bolnice se je oglasil dečko 14 let, češ, da je ozdravel popolnoma in zopet pripravljen iti na vojno. Dečko se imenuje Antal Josip Szabo iz Szabatte v komitatu Bacs-Bodrag na Ogrskem in je povedal, da je četovodja v nekem honvedskem polku. Na prsih je imel pripeto na mestu za kolajne srebrno Marijino svetinjico. Po smrti svoje matere se je javil prostovoljno, izvežbali so ga in poslali kmalu na italijansko bojišče, kjer je že bil njegov oče. V nočnem patroljskem obhodu je ustrelil dva italijanska vojaka in jih ujel osem. Zgodilo se je to v temi, Italijani niso vedeli, kakemu številu avstro-ogrskih vajakov sledijo in s kom imajo opraviti. — Prehladil se je, dobil pljučni katar, v Ljubljani je ozdravel. Sedaj odide zopet na bojišče.

V otroški vojni težko ponesrečil.

Dne 21. pret. meseca so se na Škorkli v Trstu igrali 9 do 12 letni dečki vojno. Izkopali so si jarke in jih spredaj ogradili s kupi kamenja. Ko je prišlo do naskoka, se je kamenje porušilo in pokopalo pod seboj vojskovodjo italijanske armade, 12 letnega Karla Tomšiča. Poklicani zdravniki je dognal, da ima deček zlomljeno hrbtenico in več drugih težkih poškodb. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Vrvce iz papirja.

Tudi znamenje časa. Tanke vrvce so čimdalje dražje. Novodobna tehnika poizkuša tudi izdelovanje vrvce prilagoditi sedanji vojni dobi, kar se ji je tudi posrečilo. V mnogih dunajskih prodajalnicah rabijo za zavoje najnovejše „vojne vrvce“, izdelane iz sukanega papirja. Torej tudi vrvce imamo iz papirja.





Velespoštovani g. Doropoljski!

Ker vem, da Vam ni pisala še nobena iz naše vasi, Vam pošiljam nekaj vrstic v pozdrav. Letos bom hodila v tukajšnjo nemško pripravnico.

Najbolj me veseli zemljepis in zgodovina. Imam še ednega brata in dve sestri.

Z odličnim spoštovanjem
Vam vdana

Pavlina Želetova
v Proseku pri Trstu.

Odgovor:

Ljuba Pavlina!

Hvala Ti lepa za prvi pozdrav iz lepe Tvoje domače vasi! Mojemu koticu storiš dobro delo, ako vzpodbudiš k pisanju svoje dobre prijateljice in prijatelje. Saj je toliko zanimivejše in zabavnejše brati pisma, ako mi dohajajo iz vseh delov naše lepe domovine! Tako čujemo glasove od povsod, koder govorijo naš mili slovenski jezik. Vidimo tudi, kod vse je razširjen naš ljubi „Zvonček“, in končno spoznavamo, kako dobro služi moj koticek vseh slovenski mladini, da se uri v pisanju pisem ter v lepem, preprostem in jasnem izražanju svojih misli! Pojdi torej na delo, kar bo Tebi in Tvojim vrstnikom in vrstnicam v veselje, zabavo in korist! Lepe pozdrave!

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Mislím, da Vam bo všeč, če Vam narkratko opišem naš izlet v Jeruzalem. Dne 29. maja tega leta smo priredili šolarski izlet. Odrinili smo z jutranjim vlakom v Križevce. Tam smo si ogledali Križevsko opekarno, kjer nam je najbolj ugajal velik stroj in dvigalo ali lift. Čudili se smo, kako naglo izdelujejo opeko. Od tam smo šli skozi Ključarovec, Grabe in Branoslavce v grad Branek, kjer nismo videli nič posebnega. Ko smo si Branek ogledali, smo šli na Staro cesto, kjer smo pri šoli južinali. Odtam je bil krasen razgled, videli smo mnogo cerkvá. Ko smo

se odpočili, smo šli v Cerovec na dom Stanka Vraza, kjer smo videli njegov kip in dve spominski plošči. Vsak se je moral podpisati v spominsko knjigo. Iz Cerovca smo šli v Jeruzalem, kjer nas je dobila ploha, zato smo pa vedrili v neki viničariji. Ker je bilo ozračje kalno, nismo videli mnogo sveta. Iz Jeruzalema smo se napotili v Ljutomer, a dobila nas je zopet ploha, zato smo bili v neki gostilnici, kjer je bilo jako veselo. Od Jeruzalema do Ljutomera je bila blatna pot. Ogledali smo si tudi Ljutomer in telovadnico v Franc Jožefovi šoli. Iz Ljutomera smo se peljali z vlakom za polovično ceno. Na vlaku smo veselo prepevali slovenske pesemce, da so ljudje radi poslušali. Upam, da Vam bo ta potopis ugajal.

Z odličnim spoštovanjem

Vam vdana

Marja Domajnкова,
učenka III. razreda v Vučji vasi.

Odgovor:

Ljuba Marija!

Tvoj opis nam kaže, kako koristni so taki in slični izleti. Oni so zabavni in obenem poučni, čeprav jih moti ploha in ovira lahke korake blato. Vso okolico opazujemo z lastnimi očmi. Slika sveta, ki ga gledamo, se neizbrisno vtisne v naš spomin. In ko boš že stara, se boš še vedno spominjala tega izleta; vselej, kadar se zmisliš nanj, Ti živo stopijo pred oči vsi tisti kraji, ki si jih videla. In kakor danes, vzklíkneš gotovo tudi takrat: „Slovenski svet, ti si krasan!“

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Ker v šoli dobim in berem vedno „Zvonček“ zato se Vam tudi jaz usojam pisati pisemce in Vas prositi, ako bi me hoteli uvrstiti v svoj koticek, zakaj ta mi najbolj prija. Najprvo Vam hočem nekoliko opisati našo vas in okolico. Naša vas Sv. Vid leži na prijaznem gričku, visokem 840 metrov nad morjem. Okolica je krasna. Nekoliko od vasi ležijo

na vse strani prijazni grički, ti so: Korošča gora, Veliko Stražišče, Galjevec, Pirman-vrh in Čohov grič. Nekoliko dalje leži tudi prijazen griček Sv. Urh, na katerem je stal za turških navalov tabor, a sedaj pa stoji gori lična cerkvena, posvečena sv. Urhu, po kateri je dobil tudi griček ime. Par ur od nas je tudi jezero, po imenu Cerkniško jezero, iz katerega dobivajo po letu kmetje mrvo, ker se vedno posuši, je tudi daleč na okolo znano. Pri nas zapade velik sneg, nastanejo veliki zameti, in v tem zimskem času morajo ljudje hoditi večinoma po smučeh in krpljah, šolski obisk je zaradi tega jako slab, ker traja zima pri nas prav dolgo.

Upam, da Vam moje pisemce ne bo nadležno in me uvrstite med svoje koticarje.

S spoštovanjem
vdana

Pavlica Pirmanova,
učenka II. razreda pri Sv. Vidu.

Odgovor:

Ljuba Pavlica!

Z veseljem prijavljam Tvoje pismo, ki nam opisuje slikoviti razgled s Tvoje domače vasi. Da, lep je tudi ta košček slovenske zemlje, ki jo objemajo Tvoji pogledi, kadar svobodno plavajo z vrha prijaznega grička! Gotovo ljubiš od vsega srca to slovensko zemljo! In vem, da ostane tako do konca Tvojih dni!

*

Spoštovani gospod Doropoljski!

Namenila sem se napisati Vam par besedi. Prosim Vas, ako bi me hoteli sprejeti med svoje koticarje. Pri nas nismo posebno veseli. Pa zakaj ne? Zato, ker očeta ni doma. Moral je tudi iti na bojno polje vojskovat se za dom in cesarja!

Prosim Vas, če bi bili tako dobri, da bi mi svetovali, ali bi se šla učiti za kuharico ali za šiviljo.

Sedaj pa sklepam svoje pismo in Vas srčno pozdravljam!

Mici Šinkarjeva, Selca.

Odgovor:

Ljuba Mici!

Med stotisoči hrabrih naših bojevnikov je torej tudi Tvoj oče. Razumljivo je, da niste doma veseli, saj vam ne da miru skrb, kaj se utegne zgoditi z očetom v tej siloviti bojni vihri. Ako pa bodo vaše in moje želje uslišane, tedaj se vrne tudi Tvoj oče zdrav in vesel, ker je storil svojo državljansko dolžnost in ker more drage svojce zopet objeti v očetovski ljubezni. — Kar se tiče vprašanja, hočeš li postati kuharica ali šivilja, Ti daje nasvet lastno nagnenje do tega ali onega. Kar Te bolj veseli, temu se priuči! Sicer pa

mislim, da se lahko izvežbaš v kuhi in šivanju, ker je dobri slovenski gospodinji obojega treba. Zato pa imamo gospodinjske šole, kjer se slovenska dekleta priučijo vsemu, česar jim je treba, da morejo lepo in zgledno ravnati svoj ljubi dom! — Kadar boš znala pripraviti posebno dobro kosilo, pa nas povabi na pojedino! S seboj prinese vsak platna in niti, da vsakemu sešiješ vrečico. Vanje pobašemo ostanke Tvoje kuharske umetnosti in jih poneseš s seboj za poboljšek! Pa Te bomo hvalili vsepovsod, kako si izvrstna kuharica in šivilja!

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Zvedela sem po svojih součenkah, da ste velik prijatelj mladine. Torej se Vam drznem napisati te vrstice. — Naznanjam Vam, da imam tudi jaz brata pri vojaki. Bil je že ozebljen, a sedaj je šel zopet v vojno, bojevati se zoper našega sovražnika Italijana.

Imam še enega brata, ki je še doma, pa bo menda naglo moral iti v vojno tudi on. Prosim Vas, da bi potisnili To pismo v svoj kotichek.

Srčne pozdrave od

Anike Točeačeve,
učenke v Mozirju.

Odgovor:

Ljuba Anika!

Tvoj brat se vojskuje zoper našega sovražnika Italijana. Tudi on je torej med tistimi našimi junaki, ki z brezprimerno in občudovanja vredno hrabrostjo in z neomajno vstrajnostjo branijo naše prekrasne slovenske kraje pred pohlepnim sovražnikom. Gotovo izražam tudi Tvojo željo, ako rečem, naj se Tvoj brat z ostalimi našimi bojevniki po slavni zmagi vrne v krog svojih dragih! — Ako pojde še Tvoj drugi brat v vojno, naj spremlja tudi njega sreča junaška!

*

Strune srčne, zadonite!

Strune srčne, zadonite,
pesem lepo uvrstite
o najlepši, dragi mi,
tej slovenski zemljici!

V pesmi mili zadonite,
glas mogočno povzdignite
in le njo slavite vneto —
domovino našo sveto!

Strune, posvečujte,
strune, povzdiguje
mojo domovino milo
z vso mogočno silo!

Pevajte, o, strune,
strune srčne ve,
pesem povzdignite,
domovino proslavite!

Zdemir Posavski.

